Vuoden 2014 Ayrshirekasvattaja

KUUSINIEMEN AYRSHIRE

Kuusiniemen ayrshirekarja ja Kumpulan perhe ovat varmasti tuttuja kaikille Talvinäyttelyssä ja muissa Ayrshirekasvattajien tapahtumissa mukana olleille. Eliisa oli pitkään mukana hallituksessa ja on ollut alusta asti järjestämässä Talvinäyttelyä, jossa hänen kantava äänensä saa talkooporukan aisoihin ja jokaisen toimimaan tehokkaasti. Kuusiniemen tasokas ayrshirekarja on myös ollut usein vierailukohteena pienemmille ja isommille vierailijaryhmille.

AWS 2011 Progeny of Dam-palkinnon vastaanottivat Eveliina, Minna ja Eliisa. Palkinnon luovutti Arja Talvilahti. Kuva Jari Ahlholm

Kuusiniemen Ayrshiren omistajapari Eliisa ja Martti Kumpula ovat viljelleet Eliisan kotitilaa Nivalassa vuodesta 1995. Perheeseen kuuluu vuonna 1991 syntynyt Minna, 1992 syntynyt Eveliina, 1996 syntynyt Elias ja 1997 syntynyt Mikael. Kaikki perheen lapset ovat aikoinaan kisanneet Junior Handlereina ja jokainen heistä on opiskellut tai opiskelee parhaillaan maatalousoppilaitoksessa! Minna asuu ja työskentelee muualla eikä siksi aina pääse osallistumaan esimerkiksi näyttelytoimintaan, mutta oli tänäkin vuonna katsomassa Talvinäyttelyä. Eveliina opiskelee viimeistä vuottaan agrologiksi Ilmajoella ja oli yhdessä Ahlholmin Juulian kanssa kantavia voimia Ayrshire Youth Tourin läpiviemisessä. Martti sekä pojat Elias ja Mikael ovat puolestaan Eliisalle tärkeä apu, kun eläimiä koulutetaan ja valmistellaan näyttelyyn. Lisäksi jälkikasvu ja Martti ovat "sijaiskärsijöinä", kun Eliisa lähtee palavereihin ja kokouksiin ja he hoitavat karjan tällaisina päivinä.

Eliisa omassa elementissään! Kuva Jari Ahlholm

Myös vävypoika Markus Lakso joutui sijaiskärsijäksi, kun eläimiä koulutettiin Talvinäyttelyyn. Viimeisen silauksen ja eläinten klippauksen näyttelyyn tekee Eveliina ja lisäksi hän antaa äidilleen ohjeita, miten eläimet tulisi kouluttaa näyttelyyn oikeaoppisesti. Eveliina taitaakin olla ainoa joka uskaltaa Eliisaa neuvoa...

Kintasresulehmistä hyvärakenteiseen karjaan

Eliisa käytti Faban käyttölistalla 1997 - 1998 ollutta Tridenttiä, vaikka ei omien sanojensa mukaan tuolloin tiennyt vielä mistään mitään. Valitettavasti Tridentistä syntyi vain sonnivasikoita. Vuonna 2003, poikien ollessa ihan pieniä, lähdettiin koko perheen voimin Virroille Ayrshirekasvattajien Talvitapaamiseen Maaseudun Tulevaisuudessa olleen ilmoituksen perusteella. Toivomuksena oli erityisesti päästä näkemään niitä huippulehmiä. Silloin

Vuoden 2014 Ayrshirekasvattaja

Eveliina hiehojen ja umpilehmien kanssa talvilaitumella. Kuva Minna Kotila

tutustuttiin ayrshireporukkaan, muun muassa Suutarin Pekkaan ja Pohjolan Anna-Maijaan, jotka laittoivatkin tapaamisen ensikertalaiset kovaan tenttiin haastattelemalla karjasta ja jalostustavoitteista. Eliisa muistaa sanoneensa tuolloin, että oravanraato- eli kintasresulehmillä on kyllä paljon maitoa, mutta rakenne ei ole riittävän hyvä. Noihin samoihin aikoihin alettiin Kuusiniemessä käyttää lähes yksinomaan kanadalaisia sonneja. Eliisa muistelee, että monesti kyllä mietitytti ja välillä pelottikin, että mihin on ryhtynyt, koska monenlaiset "asiantuntijat" pelottelivat ulkomaisten sonnien sekä tilasonnien käytöstä jalostuksessa. Mutta silti uskallettiin jatkaa valtakunnallisen jalostuslinjan vastaisten sonnien käyttöä ja nyt siitä on jo niin monen vuoden omakohtaiset kokemukset, että uskaltaa sanoa, että oman jalostussuunnan valinta ja siinä pysyminen on kannattanut ja tuottanut tulosta! Enää ei tarvitse miettiä eikä muita kuunnella jalostusvalinnoissa.

Kuusiniemi oli vierailutilana Ayrshirekasvattajien Talvitapaamisessa 23.1.2004. Tällöin karjassa oli hiehona volagelainen Kuusiniemen Sievikki, ensimmäinen kanadalaisen sonnin lehmäjälkeläinen Kuusiniemen karjassa. Alkiohuuhteluita oli myös tehty ja ostettu alkioita kotimaasta ja ulkomailta. Syyskokouksessa tuona samana vuonna Eliisa valittiin hallitukseen, jossa hän toimi 2005 - 2011, muun muassa varapuheenjohtajana. Tällä hetkellä Ellu on epävirallinen hallituksen asiantuntijajäsen eli toisin sanoen neuvoo meitä hallituksen märkäkorvia silloin, kun emme neuvoja ole kysyneet ja me taas kysymme häneltä apua silloin, kun hän ei sitä tarjoa tai on jo moneen kertaan ilmoittanut jäävänsä taka-alalle... Hyvien tyyppien kun ei haluta porukasta vetäytyvän!

Martti Lakeus-näyttelyssä Jalasjärvellä vuonna 2007. Kuva Jari Ahlholm

Huippulehmillä huippuolosuhteet

Kuusiniemen navetta on laajennettu ja remontoitu vuonna 2000, parsiremontti tehtiin vielä viitisen vuotta myöhemmin ja eläinten olosuhteisiin on panostettu paljon, esimerkiksi heti Eliisan ja Martin tilanpidon alusta alkaen kaikki eläimet ovat ulkoilleet myös talvella. Hiehonavetta on ostettu naapurilta samalla kun sen ympärillä olevat pellotkin.

Tällä hetkellä karjassa on reilu 50 lehmää ja keskituotos on ollut yli 10 000 kiloa koko 2000-luvun. Lehmistä kaksi on mustia ja loput ayrshirea. Ayrshirerotu on tilan väen vakuuttanut tuotoksellaan, rakenteellaan ja terveydelleen ja tavoitteena on 100 % ayrshirekarja. Tuotoksen on tarkoituksella annettu tulla hiukan alaspäin vuosista, joina karja palkittiin mm. Oulun läänin korkeimmasta tuotoksesta, koska lehmät halutaan lypsää jatkossakin kahdesti päivässä eikä valtavia herumisia haluta tavoitella. Ruokintaa viilataan, jotta korkeatuottoiset myös saisivat varmasti riittävästi energiaa ja valkuaista, mutta ruokinnalla ei väkisin haeta korkeita herumishuippuja vaan tavoitteena on tasainen ja pitkä lypsykäyrä. Keinosiemennyksen toimilupa Eliisalla on ollut kymmenisen vuotta. Lisäksi Eveliinalla lupa on ollut viime vuodesta alkaen. Eliisan luottoeläinlääkäri on Jouko Tölli, jonka asiantuntemus vakuutti koko ayrshireväen kevätkokouksessa Nivalassa 2011, jossa Tölli oli puhujana.

Kki-lehmäperhe

Kuusiniemen karjan suurin lehmäperhe on -kki-linja, jonka kantaemä on akilleslainen Muurikki. Sillä oli +40-indeksi ja kovat tuotokset. Kun tämä lehmälinja on Kuusiniemessä

Vuoden 2014 Ayrshirekasvattaja

saatu yhdistettyä kanadalaiseen eläinainekseen, on saatu lehmäperhe, joka on lypsävää, kestävää ja hyvärakenteista. Myös edellä mainittu Kuusiniemen Sievikki edusti tätä lehmäperhettä ja se osallistui aikoinaan näyttelyihin. Tästä lehmäperheestä on huuhdeltu alkioita ja niitä on myyty paljon myös oman karjan ulkopuolelle Tillari-hankkeen aikaan. Jalostusasiantuntija totesi 90-luvun loppupuolella, että tästä perheestä on karjassa niin paljon jälkeläisiä, että nyt tulisi laittaa lihasonnia. Tähän Kuusiniemen emäntä totesi, että häntä ei haittaa vaikka heidän koko navettansa olisi täynnä tällaisia lehmiä. Vielä tähän päivään mennessä ei kki-lehmäperheessä ole sellaista yksilöä ollut, jolle olisi lihasonnia täytynyt laittaa.

Noin 40 % Kuusiniemen karjasta edustaa tätä linjaa, viime vuosina ei tosin ole kaikille lehmäperheen jäsenille löytynyt enää sopivaa kki-loppuista nimeä. Tämän lehmäperheen edustajia karjassa tällä hetkellä ovat muun muassa näyttelyissä hyvin menestynyt (mm. Farmarin 2009 varachampion), seitsemän kertaa poikinut Kuusiniemen Fiinikki AF-VG86 (Conn x Pardner) ja sen nyt viisi kertaa poikinut calimerolainen tytär Kuusiniemen Ancelikki AF-GP83 ja samoin Fiinikin tytär, nyt neljä kertaa poikinut Kuusiniemen Youngman Encelikki AF-GP84 (ensikkoluokitus), joka yhdessä Eveliinan kanssa oli Ayrshire-lehden 1/2012 kannessa. Lisäksi voidaan mainita Kuusiniemen Viinikin AF-GP85 (Copper x Jerry), joka itse ei enää ole karjassa, tyttäret Kuusiniemen Eedikki (Poker, ensikkoluokitus AF-GP82) ja nyt kolme kertaa poikinut Kuusiniemen Helmikki (Remington), joka on luokitettu kaksi kertaa poikineena AF-VG87 ja lypsää todella hyvin. Haapajärven Tyylikäs-näyttelyssä 2009 kolme kki-perheen jäsentä eli Kuusiniemen Fiinikki, Kuusiniemen Viinikki ja Kuusiniemen Ultra AF-GP85 (Conn x Jerry) toivat Kuusiniemen Ayrshirelle lehmien kasvattajaluokan voiton. Kuusiniemen Ultra on edelleen karjassa seitsemän kertaa poikineena.

Muita lehmäperheitä

Kolmantena lehmänä Kuusiniemen karjassa 100-tonnariksi lypsi tämänkin vuoden Talvinäyttelyssä mukana ollut Alhaisten Timantti AF-VG86, joka on esitelty edellisessä Ayrshire-lehdessä. Myös sen perhettä löytyy paljon Kuusiniemen karjasta ja Timanttihan on emäntänsä ehdoton silmäterä.

Tuontialkioita karjaan on ostettu todella paljon. Yhteisomistuseläimiä Kumpuloilla on Kanadassa Lashburnin tilalla asuva Faucher Medalist Mona EX94-5E ja oli aiemmin myös Blackaddar Elsie 2 EX91-2E. Englannissa asuu Kumpuloiden osaomistama Haresfoot Maple Bella VG87.

Faucher Medalist Mona -syndikaatissa on mukana useita suomalaisomistajia ja se on lypsänyt tähän mennessä hieman vajaa 70 000 kiloa ja sillä on Suomessa useita jälkeläisiä. Kuusiniemessä siitä on edelleen karjassa lypsävä tytär Kuusiniemen Conn Mona Hellen ET AF-GP81 (ensikkoluokitus), ja sen tytär Kuusiniemen Jelena, jonka isä on Ronde Remi Elias ET. Hellenillä on myös tammikuussa syntynyt tytär Kuusiniemen Mona, jonka isä on Mont Comi Shockwawe. Myös Hellenin täyssiskosta, näyttelyissäkin esiintyneestä Kuusiniemen Conn Mona Ellen ET:stä jäi karjaan tytär Kuusiniemen Klamour, jonka isä on Du Petit Lac Hammer.

Blackaddar Elsie 2 lypsi parhaana 305 päivän tuotoksenaan yli 12 000 kiloa ja se omistettiin yhdessä Kuorikosken ja Terrace Bankin kanssa. Elsie 2 on mm. sonnin Terrace Bank Everest emä. Kuusiniemessä oli Elsien modemilainen tytär Kuusiniemen Elsie Emily ET AF-VG85, mutta sitä ei saanut tiinehtymään, joten se jouduttiin poistamaan. Karjassa on edelleen Elsien tytär Charlestonista, se on nyt ummessa ja poikii pian toisen kerran. Lisäksi hiehoissa on Elsien tytär Rigginsistä.

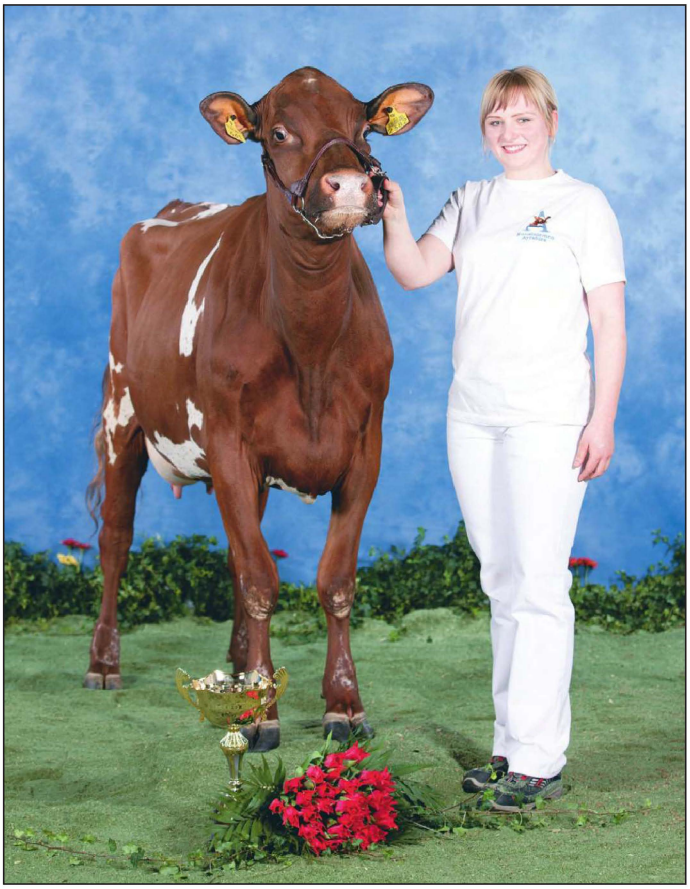

Eveliina Kuusiniemen Youngman Encelikin kanssa 2012 otetussa kuvassa. Encelikki luokitettiin ensikkona AF-VG84. Kuva Lucinda Morgan

Tilasonneista

Tilasonneja on Kuusiniemestä myyty 2005 vuodesta alkaen, jolloin myytiin ensimmäiset viisi sonnia, jotka olivat omasta kki-perheen edustajan huuhtelusta kanadalaisella sonnilla. Kaikki menivät heti kaupaksi Maaseudun Tulevaisuudessa olleen ilmoituksen perusteella. 50 kilometrin säteelle Eliisa toimittaa sonnit traktorikyydissä. Yhdelle tilalle on myyty vuosien saatossa jo viisi sonnia ja Eliisa valitsee tilan vanhan isännän pyynnöstä aina uuden sonnin, joka on erisukuinen kuin edelliset. Vuosien saatossa myytyjen sonnien kokonaismäärää Eliisa ei osaa arvioida, mutta paljon sonneja on myyty Pohjois- ja Keski-Pohjanmaalle sekä myös muualle Suomeen. Tilasonnien myynti on tosin vähentynyt alkuajoista, jolloin kanadalaista eläinainesta oli vähemmän Suomessa kuin nyt. Omassa karjassa on myös aina käytössä tilasonni, joka valitaan huolella parhaiden lehmien ja sonnien jälkeläisistä. Parhaimpina tilasonneina, joilla on jo useita hienoja tyttäriä Kuusiniemen karjassa Eliisa pitää keinosiemennyssonnien

Vuoden 2014 Ayrshirekasvattaja

Bonnie Brae Copper Yessir ja Bonnie Brae Ambush täysveljeä Bonnie Brae Copper Young Man ET:tä (Forever Schoon Jessie 2 EX95 x Copper) sekä Ronde Remi Elias ET:tä (Ronde Romeo Juliette x Remington).

Ayrshiren Talvinäyttely

Maailman Ayrshirekongressin yhteydessä järjestetty IAS-näyttely vuonna 2008 Seinäjoella oli yhdistykselle melkoinen ponnistus ja mukana järjestelyissä olivat muun ayrshireväen mukana sekä Martti että Eliisa. Ensimmäisten Sarka-messujen jälkeen Tapani Kaipio kysyi Mirja ja Aaro Koljosen Rannan tilaa vierailutilaksi vuoden 2010 messuille ja Mirja esitti tuolloin idean ayrshirenäyttelyn järjestämisestä Sarka-messuilla, koska he olivat juuri Olavi Ahonkiven kanssa miettineet seuraavan vuosinäyttelyn paikkaa. Tapani Kaipio esitti idean Sami Yli-Huumolle ja heidän mielestään idea karjanäyttelystä oli hyvä, koska messukävijät olivat toivoneet myös naisväelle ohjelmaa. Mukana ensimmäisessä palaverissa Koljosella olivat Koljosten, Kaipion ja Yli-Huumon lisäksi myös Eliisa Kumpula ja Jari Ahlholm. Siitä palaverista lähti liikkeelle jokavuotiset Ayrshiren Talvinäyttelyt. Eliisa Kumpula ja Jari Ahlholm ovat olleet kantavia voimia myös Tyylikäs-näyttelyjen järjestämisessä Haapajärvellä.

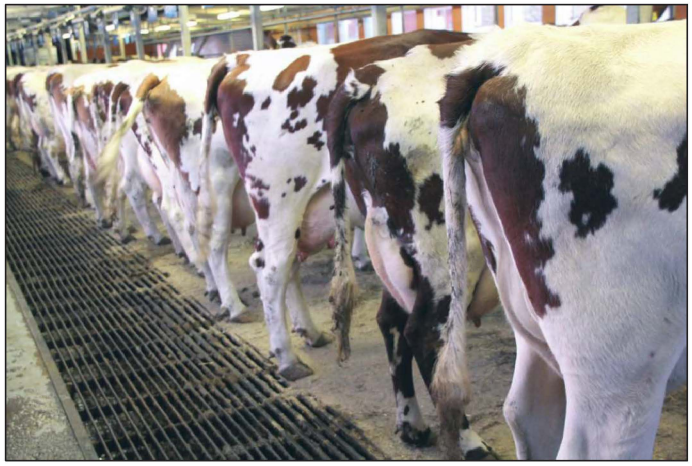

Kuusiniemen tasaista ayrshirekarjaa. Kuva Sanna Rintala

Kuusiniemestä on osallistuttu karjanäyttelyihin omien eläinten kanssa vuosien saatossa niin Lapissa, Etelä-, Itä- kuin Länsi-Suomessakin. Näyttelytoiminta on todella raskasta, mutta kuitenkin niin palkitsevaa, että aina vaan jostain saa virtaa lähteä uudestaan. Samanhenkinen porukka ja toisten karjanomistajien tapaaminen näyttelyssä palkitsee, vaikka itselle ei menestystä tulisikaan.

Eliisan ihannelehmä on iso, vahva ja valkoinen sekä vallitsevasta suuntauksesta poiketen - ehdottomasti ayrshire! Omaan karjaan ollaan Kumpulan perheessä oikeutetusti tyytyväisiä ja sen kehittämistä halutaan edelleen jatkaa omalla, hyväksi havaitulla linjalla. Valinnasta Vuoden 2014 Ayrshirekasvattajiksi Kumpulat ovat hyvin otettuja ja koko perhe arvostaa tätä titteliä suuresti.

Minna Kotila